

Obsah

1	TRENDY V PEKÁRENSKÉM OBORU 21. STOLETÍ (STRUČNÝ ÚVOD DO PROBLEMATIKY)	11
1.1	Nový pohled na cereální výrobky ve výživě	13
1.2	Vývoj pekárenské výroby v ČR v období 2000–2020	17
1.3	Nové suroviny a komponenty	26
1.4	Technická a technologická modernizace pekáren	28
1.5	Spotřebitelské trendy na počátku 3. milénia	30
2	ZÁKLADNÍ LEGISLATIVNÍ PŘEDPISY PRO VÝROBU POTRAVIN A JEJICH UVÁDĚNÍ NA TRH	33
2.1	Základní pojmy legislativního procesu v ČR	35
2.1.1	Zákon o potravinách	36
2.1.2	Komoditní vyhlášky	37
2.1.3	Komoditní vyhláška pro cereální výrobky	37
2.2	Legislativa Evropské unie	38
2.2.1	Evropský úřad pro bezpečnost potravin	39
2.2.2	Základní NAŘÍZENÍ vztahující se k bezpečnosti a hygieně potravin	40
2.2.3	Nařízení o poskytování informací o potravinách spotřebitelům	41
2.2.4	Výživová a zdravotní tvrzení	43
2.2.5	Přidatné látky	44
2.2.6	Přítomnost akrylamidu v potravinách	46
2.2.7	Nové potraviny	46
2.2.8	Transmastné kyseliny v tucích	47
2.2.9	Ostatní vybrané legislativní předpisy	49
2.3	Závěr	49
3	SUROVINY, POLOTOVARY, ZLEPŠUJÍCÍ PŘÍPRAVKY A SMĚSI NOVÉ GENERACE	51
3.1	Základní rozdíly v surovinách pro řemeslné a průmyslové pekárny	53
3.1.1	Požadavky na suroviny podle skladby sortimentu	53
3.1.2	Specifické požadavky pro průmyslovou výrobu	56
3.1.3	Nadstandardní a speciální suroviny pro řemeslnou výrobu	57
3.1.4	Suroviny pro polotovary dopékané v maloobchodě nebo v domácnosti (mrazené, předpečené)	58
3.1.5	Suroviny pro technologii zpomalení procesu chlazením	60
3.2	Snižování přídavných látek a jejich náhrada, reformulace potravin, požadavky na tuky	61
3.2.1	Bez E; clean label; bez konzervantů aj. trendy	64
3.2.2	Limity alternativ k přídavným látkám	66
3.2.3	Suroviny pro reformulace – snižování soli, cukru a tuků	68
3.2.4	Požadavky na kvalitu tuků	72

3.3 Suroviny pro výrobky dle výživových trendů	74
3.3.1 Suroviny pro výrobky s výživovým a zdravotním tvrzením	75
3.3.2 Suroviny pro žitné a celozrnné výrobky	76
3.3.3 Suroviny pro vysokoproteinové výrobky	77
3.3.4 Suroviny pro bezlepkové výrobky	78
3.3.5 Suroviny pro fortifikaci a jiné speciální suroviny	79
3.4 Netradiční i nově zpracované tradiční suroviny a novinky	80
3.4.1 Suroviny pro vybrané novinky pekařského sortimentu	81
3.4.2 Rostlinné vlákniny – nové složky pekařských výrobků	83
3.4.3 Nové úpravy surovin (zápary, závařky, naklíčená zrna)	85
3.4.4 Fermentační technologie a kvasy	89
3.4.5 Praktické aplikace fermentačních technologií	93
3.4.6 Slad a sladové preparáty v hydrotermických a fermentačních procesech, slady jako tradiční složky v novém pojetí	98
3.4.7 Sušené kvasy jako přírodní složky pro zesílení chuti	101
3.4.8 Mouky z netradičních zdrojů	102
3.4.9 Pšenice špalda, „starobylé druhy“ pšenice a další minoritní obiloviny	106
3.4.10 Sladké a slané náplně, polevy a posypy	118
3.4.11 Suroviny pod legislativním názvem „Nové potraviny“	123
3.5 Bezpečnost potravin, požadavky na kvalitu a průvodní dokumentace surovin	125
3.5.1 Bezpečnost potravin	125
3.5.2 Zvyšující se nároky na skladbu surovin výrobků pro obchodní řetězce	128
3.6 Logistika dodávek a podpora od dodavatelů surovin	129
3.6.1 Požadavky na dodavatele surovin dle objemu, času aj. podmínek	130
3.6.2 Informace dodavatelů surovin pro pekaře, novinky, trendy, vzdělávání	131

4 MODERNÍ VÝROBNÍ, TECHNICKÉ A TECHNOLOGICKÉ ZAŘÍZENÍ A POSTUPY **133**

4.1 Čerstvost, stárnutí a stabilizace běžného pečiva	135
4.1.1 Prodlužování čerstvosti běžného pečiva	136
4.1.2 Příklady fyzikálně-chemických a biochemických postupů prodloužení čerstvosti pečiva	137
4.1.3 Příklady fyzikálních postupů prodloužení čerstvosti pečiva	137
4.1.4 Mikrobiologická stabilizace, konzervace	139
4.2 Chlazení a zchlazování	140
4.2.1 Zásady řízeného kynutí	143
4.2.2 Základní křivky a pojmy	143
4.2.3 Technické vybavení a technologické použití stopkynáren	147
4.3 Šokové chlazení a hluboké mrazení	150
4.3.1 Šokové chlazení (blast chilling)	153
4.3.2 Šokové mrazení (deep freezing)	153
4.3.3 Rozdíly mezi mrazením a šokovým zmrazením (deep freezing)	154
4.3.4 Způsoby šokového chlazení a hlubokého zmrazení	154
4.3.5 Rozdělení šokerů	156

4.4	Nové metody pečení	156
4.4.1	Termoolejové pece s novou technologií	159
4.4.2	Sázecí etážové pece do řemeslných pekáren	162
4.4.3	Moderní ovládání pecí	164
4.5	Vybrané trendy inovací technologických zařízení	165
4.5.1	Stabilizační komory předpečeného pečiva	165
4.5.2	Hnětení těst řízené vloženou energií	168
4.6	Automatizace, digitalizace a robotizace v pekárnách	172
4.6.1	System skladování a dávkování surovin	172
4.6.2	Příprava těsta	174
4.6.3	Výrobní linky	177
4.6.4	Kolaborativní roboty	177
4.6.5	Řízené kynárny	179
4.6.6	Pece	180
4.6.7	Balení	182
4.6.8	Hospodaření s přepravkami	185
4.6.9	Automatický informační systém pro výrobní technologie	186
5	BALENÍ PEKAŘSKÝCH VÝROBKŮ	187
5.1	Používané obalové materiály	189
5.2	Balení a technologické opracování pekárenských výrobků	192
5.2.1	Balení v modifikované atmosféře	192
5.2.2	Absorbéry kyslíku	194
5.2.3	Etanol	195
5.2.4	Ošetření UV zářením	196
5.2.5	Konzervace záhřevem	197
5.2.6	Aktivní systémy balení používané při ohřevu	198
5.2.7	Zmrazování	199
5.3	Značení balených výrobků	200
5.4	Obalová legislativa	202
5.5	Mechanizace a automatizace balení	203
6	PRODEJ A MARKETING PEKAŘSKÝCH VÝROBKŮ	213
6.1	Trendy na trhu pekařských výrobků	215
6.2	Členění odbytových kanálů	219
6.2.1	Nákupní chování zákazníků	219
6.2.2	Hypermarkety, supermarkety, diskonty	222
6.2.3	Nezávislý maloobchodní trh	223
6.2.4	Firemní pekařské prodejny	224
6.2.5	Řemeslné pekárny (Artisan bakery), návrat ke kořenům pekařství	225
6.2.6	Ostatní formy prodeje	232
6.2.7	Prodej pekárenského sortimentu online	234
6.3	Marketing a podpora prodeje	236
6.3.1	Marketingová síla řemesla	236
6.3.2	Retro styl	237

6.3.3	Další nové spotřebitelské trendy	238
6.3.4	Obchody, obaly a etikety – vizuální marketing a design	240
6.3.5	Sezónní výrobky.....	242
6.3.6	Online prezentace pekáren – Webové stránky.....	243
6.3.7	Online prezentace pekáren – Platformy sociálních médií.....	246
6.3.8	Online marketing – ostatní možnosti a závěr	248
6.4	Legislativní omezení marketingových aktivit	250
6.4.1	Nekalá soutěž	250
6.4.2	Klamavá reklama	252
6.4.3	Ochrana spotřebitele	254
6.5	Značky kvality potravin	255
6.5.1	Národní značky kvality	255
6.5.2	Evropské značky kvality	257
7	VÝROBKOVÉ, VÝŽIVOVÉ A DIETNÍ TRENDY.....	261
7.1	Zahraněční inspirace pro inovaci sortimentu – výrokové trendy.....	263
7.1.1	Chléb	263
7.1.2	Běžné a jemné pečivo	264
7.2	Výživové a dietní trendy	266
7.2.1	Výživa a diety	266
7.2.2	Vysokobílkovinová (Hi-protein) a nízkosacharidová (Low-carb) dieta ...	269
7.2.3	Reformulace potravin	270
7.2.4	Výživová tvrzení u pekařských výrobků.....	272
7.2.5	Potraviny se zdravotním tvrzením	274
7.2.6	Alergenní složky potravin.....	277
7.2.7	Vegetariánství a veganství.....	281
7.2.8	Alternativní směry ve stravování.....	283
7.3	Pestrá strava – pestrý sortiment	288
7.3.1	Návrat k tradicím – regionální speciality a jejich rozšíření	289
7.3.2	Celožitné výrobky – nové možnosti, inovace sortimentu	289
7.3.3	Výrobky z celozrnné mouky	292
7.3.4	Výrobky podle věkových kategorií	293
7.4	Bezlepkové výrobky.....	295
7.4.1	Úvod do problematiky	295
7.4.2	Bezlepkové suroviny a základy výroby bezlepkových cereálních produktů ..	298
7.4.3	Bezlepková dieta pro nemocné i pro zdravé spotřebitele.....	304
7.5	BIO produkce – suroviny a sortiment	305
7.6	Snacky a sendviče, fast food, fingers food	306
7.7.	České cechovní normy.....	308
7.7.1	Zřizovatel a pravidla ČCN	309
7.7.2	ČCN pro chleby a běžné pečivo.....	311
7.7.3	ČCN pro jemné pečivo	314
7.7.4	ČCN pro cukrářské výrobky	315
7.7.5	Závěr	315

8	SYSTÉMY KVALITY A BEZPEČNOSTI POTRAVIN	317
8.1	Kontrolní orgány státního dozoru	319
8.2	Certifikace systému kvality a bezpečnosti potravin	321
8.3	Standardy bezpečnosti potravin	322
8.3.1	Mezinárodní standardy bezpečnosti potravin IFS, BRC, FSSC 22000.....	322
8.3.2	Národní předpisy pro certifikaci bezpečnosti potravin	325
8.3.3	Další mezinárodní standardy kvality	326
8.4	Zákaznické audity	326
9	TECHNOLOGICKÉ VÝPOČTY PRO VÝUKU I PEKAŘSKOU PRAXI.....	329
9.1	Výpočty vztahující se k základním surovinám (mouka, voda, sůl a droždí)	331
9.1.1	Mouka	331
9.1.2	Voda.....	332
9.1.3	Sůl.....	334
9.1.4	Droždí	335
9.2	Přepočet receptur.....	336
9.2.1	Příklady přepočtu receptur běžného a jemného pečiva	337
9.2.2	Receptura jemného vánočkového pečiva a výpočet navážky klonků na prameny pro pletení vánoček	341
9.2.3	Receptura jemného koláčového pečiva a příklady pro výpočet navážky klonků a náplně koláčů	342
9.3	Výpočet výtěžnosti, hustoty a konzistence.....	348
9.3.1	Příklady výpočtu výtěžnosti těsta	349
9.3.2	Příklady výpočtu výtěžnosti hotových výrobků	350
9.3.3	Příklady výpočtu výtěžnosti těst	352
9.3.4	Příklad přepočtu hustoty těsta.....	354
9.3.5	Příklady výpočtu výtěžnosti kvasů	355
9.4	Výpočet ztrát při výrobě pekařských produktů.....	356
9.5	Plánování kapacity výroby	368
9.6.1	Příklad výpočtu potřebné velikosti díže	369
9.6.2	Výpočet skladovacích kapacit a doby spotřeby mouky po dnech.....	370
9.6.3	Výpočet výkonu pece a ceny pečení výrobku	376